

Roofkopieën opsporen met de Schultrojaner

Serie: Zo doen ze dat in Duitsland

[Achtergrond](#) - 17 november 2011

Educatieve uitgevers in Duitsland willen met spionagesoftware illegaal gekopieerd lesmateriaal opsporen op schoolcomputers. Mocht een docent worden betrapt, dan volgen disciplinaire maatregelen, zijn uitgevers, deelstaten en auteursrechtorganisaties overeengekomen. Maar het protest zwelt aan.

De plagiaatsoftware, die in Duitse media Schultrojaner (Trojaans paard voor scholen) wordt genoemd, is omstreden. Het verdrag, waarin is vastgelegd dat de schooleigenaren (vaak lokale en regionale overheden) met de software steekproefsgewijze controles moeten uitvoeren, is al bijna een jaar oud. Pas nu de invoering nadert worden de consequenties opgemerkt. De software mag vanaf komend voorjaar worden ingezet.

Scholen en docenten zijn boos over het wantrouwen dat uit de controles spreekt. Vorige week liet ook justitieminister Leutheusser-Schnarrenberger weten dat ze vindt dat de regeling te ver gaat en op privacybescherming moet worden getoetst.

Duitse scholen mogen in zeer beperkte mate auteursrechtelijk beschermd materiaal kopiëren, bijvoorbeeld een bladzijde uit een schoolboek. Dat hebben de deelstaten afgekocht met een jaarlijkse vergoeding van rond de 8 miljoen euro. Maar dat materiaal digitaal opslaan mag niet. En dat gebeurt wel, zeker nu docenten steeds meer werken met digitale schoolborden en computers in de les.

Zo doen ze dat in Duitsland

In de serie 'Zo doen ze dat in Duitsland' laat Duitslandweb zien hoe ze in Duitsland omgaan met actuele kwesties die in Nederland ook spelen.

De deelstaten moeten vanaf volgend jaar van alle scholen een verklaring krijgen dat hun intranet vrij is van roofkopieën. Daarna beginnen de steekproeven met de software. De software gaat volgens de website van uitgeversorganisatie VdS Bildungsmedien teksten op het intranet van scholen vergelijken met een database van schoolboekteksten.

Lerarenorganisaties zijn verontwaardigd. “Scholen vechten al heel lang tevergeefs voor voldoende middelen om schoolboeken en werkboeken aan te kunnen schaffen. Ze zijn aangewezen op kopieën uit actuele werken als ze hun onderwijs op peil willen houden”, zegt een woordvoerder in dagblad Der Tagesspiegel.

Nederland

In Nederland is het eveneens verboden om (delen van) lesboeken zonder toestemming van de auteursrechthebbenden te kopiëren en te verspreiden. De wet maakt geen onderscheid tussen digitaal en fysiek kopiëren. Scholen die artikelen of hoofdstukken willen scannen voor onderwijsdoeleinden moeten daarvoor net als in Duitsland toestemming vragen aan de uitgever of auteur.

Vergoedingen voor kopieën moeten Nederlandse scholen betalen aan de auteursrechtenorganisaties Stichting Reprorecht (voor losse kopieën) en Stichting PRO (voor gebruik in readers). Een woordvoerder van de stichting Reprorecht laat weten dat van controle met software in Nederland geen sprake is. “We hebben wel mensen die inloggen op het intranet van scholen.” Die medewerkers krijgen de inlogcodes van de school en controleren of er roofofskopieën op de server staan.

De Duitse uitgevers ondertussen hebben laten weten dat ze de software als die af is, laten toetsen om te zorgen dat die geen inbreuk maakt op de privacy. De Piratenpartij in Berlijn en de FDP in Nedersaksen hebben vragen gesteld aan hun regering. In Berlijn is komende zaterdag een demonstratie tegen deze en andere vormen van digitaal toezicht door de overheid, gesteund door de Piratenpartei.

Marie-José Klaver is journalist en germanist. Ze schrijft onder meer voor InformatieProfessional en is docent Duits in het voortgezet onderwijs.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/384/roofofskopieen-opsporen-met-de-schultrojaner>